

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Вищого навчального закладу Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»
18 квітня 2019 року № 88-Н

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій

Кафедра бухгалтерського обліку і аудиту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри бухгалтерського
обліку і аудиту

_____ С.А.Карпенко
підпис ініціали, прізвище

«22» грудня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

Навчальної дисципліни Управлінський облік

освітня програма «Облік і аудит»

спеціальність 071 Облік і оподаткування

галузь знань 07 Управління та адміністрування

ступінь вищої освіти бакалавр

Полтава – 2020

Укладач: Карпенко О.В. – професор, кандидат економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку і аудиту Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

Робоча навчальна програма обговорена і схвалена на засіданні кафедри бухгалтерського обліку і аудиту
Протокол № 5 від 22 грудня 2020 р.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми спеціальності
«Облік і оподаткування _____ Карпенко Є.А.

Зміст

- Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни
- Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання з навчальної дисципліни
- Розділ 3. Програма навчальної дисципліни
- Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни
- Розділ 5. Система поточного та підсумкового контролю знань студентів
- Розділ 6. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу
- Розділ 7. Рекомендовані джерела інформації

Розділ 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни

Таблиця 1. Загальна характеристика навчальної дисципліни

1. Місце в структурно-логічній схемі підготовки – Навчання дисципліна «Управлінський облік» є висхідною.
2. Кількість кредитів за ЄКТС 6
3. Кількість модулів 2
4. Обов'язкова у відповідності до навчального плану
5. Курс 3
6. Семестр - 2
7. Кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр 180 год.
- лекції: 1 семестр 18 год.
- практичні (семінарські, лабораторні) заняття: 1 семестр 54 год.
- самостійна робота: 2 семестр 108 год.
- вид підсумкового контролю: 2 семестр - екзамен

Розділ 2. Перелік компетентностей та програмні результати навчання з навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни: формування у студентів знань та вмінь щодо формування системи наукових знань з організації та методики управлінського обліку, їх практичного застосування, вдосконалення з урахуванням передового зарубіжного й вітчизняного досвіду відповідно до потреб менеджерів.

Завдання навчальної дисципліни: розкриття принципів і методів управлінського обліку, його місця і ролі в управлінні діяльністю підприємства, формування вмінь застосовувати відповідні методи і прийоми у процесі обліку для підготовки інформації, необхідної менеджерам для прийняття виважених рішень

Таблиця 2. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач та програмні результати

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	
<p>Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макрота мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці (СК01).</p> <p>Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування(СК02)</p> <p>Здатність до відображення інформації про господарські операції суб'єктів господарювання в фінансовому та управлінському обліку, їх систематизації, узагальнення у звітності та інтерпретації для задоволення інформаційних потреб осіб, що приймають рішення (СК03)</p> <p>Застосовувати знання права та податкового законодавства в практичній діяльності суб'єктів</p>	<p>Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень (ПР04)</p> <p>Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації (ПР08)</p> <p>Вміти працювати як самостійно, так і в команді, проявляти лідерські якості та відповідальність у роботі,</p>

<p>господарювання (СК04) Проводити аналіз господарської діяльності підприємства та фінансовий аналіз з метою прийняття управлінських рішень (СК05) Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій(СК06) Ідентифікувати та оцінювати ризики недосягнення управлінських цілей суб'єкта господарювання, недотримання ним законодавства та регулювання діяльності, недостовірності звітності, збереження й використання його ресурсів (СК08) Здатність застосовувати етичні принципи під час виконання професійних обов'язків (СК10) Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави. (СК11)</p>	<p>дотримуватися етичних принципів, поважати індивідуальне та культурне різноманіття (ПР17)</p> <p>Аналізувати розвиток систем, моделей і методів бухгалтерського обліку на національному та міжнародному рівнях з метою обґрунтування доцільності їх запровадження на підприємстві. (ПР18)</p>
--	---

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Модуль І. Організація управлінського обліку, системи обліку і калькулювання

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку

Залежність мети та завдань управлінського обліку від потреб системи управління підприємством, зв'язок управлінської діяльності та обліку.

Види економічної інформації та їх основні характеристики. Три основні етапи світового розвитку управлінського обліку. Мета, сутність поняття «управлінський облік». Функції управлінського обліку, його предмет, методи та об'єкти, принципи. Глобальні принципи управлінського обліку. Порівняльна характеристика фінансового та управлінського обліку. Чинники, які впливають на побудову управлінського обліку. Варіанти організації управлінського обліку в Україні. Управлінський облік в системі рахунків.

Зміна сучасної ролі бухгалтера на підприємстві. Сучасні вектори розвитку управлінського обліку. Поняття про стратегічний управлінський облік.

Американський інститут управлінських бухгалтерів (ІМА), Привілейований інститут управлінських бухгалтерів (СІМА-Великобританія), ФПБАУ, програми САР та СІРА.

Тема 2. Склад витрат діяльності

Сутність поняття “витрати”. Склад витрат відповідно до П(С)БО 16 “Витрати”. Витрати як специфічний об'єкт фінансового та управлінського обліку.

Алгоритм розрахунку собівартості виготовленої продукції (придбаних товарів). Алгоритм розрахунку собівартості реалізованої продукції (товарів). Залежність складу витрат від галузевих особливостей діяльності. Особливості складу витрат у торгівлі, автотранспортних, будівельних підприємствах. Методика розподілу загальновиробничих витрат відповідно до чинного законодавства. Бази розподілу загальновиробничих витрат.

Тема 3. Класифікація і поведінка витрат

Традиційні підходи до класифікації витрат. Три основні напрями поглиблення класифікації за цільовим спрямуванням. Розуміння призначення кожної класифікаційної групи для практичного застосування.

Поняття поведінки витрат в залежності від зміни обсягів діяльності, розуміння призначення моделі витрат. Методи дослідження поведінки витрат : метод аналізу бухгалтерських рахунків, вищої-нижчої точки, візуального пристосування та інші.

Тема 4. Методи обліку і калькулювання собівартості

Об'єкти обліку та об'єкти калькулювання, способи включення прямих та непрямих витрат до собівартості. Сутність калькулювання за замовленнями та за процесами. Поняття про еквівалентні одиниці. Напрями удосконалення калькулювання. Різниця між фактичним та нормальним калькулюванням. Вплив незавершеного виробництва на початок періоду на вираховану собівартість одиниці продукції при використанні методу середньозваженої та методу FIFO оцінки запасів. Облікові записи щодо формування витрат за окремими процесами, замовленнями.

Тема 5. Облік і калькулювання за повними витратами

Види собівартості, сутність обліку і калькулювання за повними витратами. Застосування результатів калькулювання для оцінки запасів, підготовки фінансової звітності та обґрунтування довгострокових рішень. Ставка та бази розподілу непрямих витрат. Причина та наслідки застосування заздалегідь встановленої ставки розподілу виробничих накладних витрат. Недо – та зайворозподілені накладні витрати. Методика відображення їх на рахунках.

Поняття про дуалістичний підхід до розподілу виробничих накладних витрат. Поняття про диференційований підхід до розподілу накладних витрат

Тема 6. Облік і калькулювання за змінними /неповними/ витратами

Сутність обліку й калькулювання за неповними (змінними) витратами. Маржинальний дохід : методика визначення абсолютної суми та відносного показника. Розуміння маржинального доходу як внеску в покриття постійних витрат та отримання прибутку. Застосування маржинального підходу для підготовки управлінської звітності для обґрунтування короткострокових рішень. Практичне використання показника «коефіцієнт маржинального доходу». Поняття простого та розвинутого директ-костингу.

Тема 7. Облік і калькулювання за нормативними витратами

Нормативний метод як спосіб оперативного контролю за формуванням собівартості. Організація обліку відхилень. Поняття про види норм, класифікатори відхилень від норм, алгоритм розрахунку фактичної собівартості. Аналіз відхилень. Особливості методики підготовки Звіту про прибуток в умовах застосування нормативних витрат.

Модуль 2. Специфічні методики управлінського обліку

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку

Метод системного дослідження взаємозв'язку трьох найважливіших показників діяльності підприємства. Точка беззбитковості в натуральних одиницях та гривнях. Сутність трьох основних методів аналізу. Особливості аналізу в умовах багато- профільного виробництва. Припущення, покладені в основу аналізу. Запас міцності та його графічне зображення. Коефіцієнт запасу міцності. Операційний важіль. Аналіз чутливості прибутку до зміни чинників діяльності.

Тема 9. Аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень

Релевантні витрати та доходи. Поняття внутрішньої звітності та релевантного підходу до її підготовки. Обліково-аналітичне забезпечення для вибору найкращого варіанту дій у таких типових господарських ситуаціях як прийняття спеціального замовлення (за ціною, меншою, ніж звичайна) ,“виробляти чи купувати ”, заміни обладнання на більш сучасне, закриття неприбуткового сегменту, вибору номенклатури продукції (товарів) при наявності обмежених ресурсів.

Тема 10. Бюджетування та контроль

Поняття про бюджетування, оперативні та фінансові бюджети; статичний та гнучкий бюджети. Мета підготовки кожного з них. Послідовність складання бюджетів. Використання бюджетів для аналізу відхилень. Сутність управління за відхиленнями.

Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності

Делегування відповідальності. Чотири типи центрів відповідальності. Система обліку, що забезпечує контроль та оцінку діяльності кожного центру відповідальності. Фінансові та нефінансові показники оцінки діяльності. Оцінка діяльності центрів витрат, доходу, прибутку, інвестицій. Трансфертна ціна. Три методи трансфертного ціноутворення.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 3. Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
<p>Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку Лекція 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку 1. Управлінський облік як специфічна галузь економічних знань, складова частини інформаційної системи 2. Світовий розвиток управлінського обліку 3. Мета, сутність управлінського обліку та його функції 4. Організація управлінського обліку 5. Професійні організації та етичні норми фахівців з управлінського обліку</p>	<p>Практичне заняття 1. Мета і зміст управлінського обліку 1. Управлінський облік як специфічна галузь економічних знань, складова частини інформаційної системи 2. Світовий розвиток управлінського обліку 3. Мета, сутність управлінського обліку та його функції</p> <p>Практичне заняття 2. Організація управлінського обліку 1. Варіанти організації управлінського обліку. 2. Національний досвід організації управлінського обліку.</p>	<p>Виконання завдань для самостійної роботи та тестів, передбачених у Робочому зошиті з дисципліни (2019р.)</p>	<p>1-5, 8 , 9 ,15, 16, 17, 32 , 34, 39 , 40 ,41,44</p>
<p>Тема 2. Склад витрат діяльності</p>	<p>Практичне заняття 2. Склад витрат діяльності. 1. Склад витрат діяльності відповідно до діючих</p>	<p>1.1.Опрацювання питань : 1. Склад витрат діяльності відповідно до</p>	<p>1-5,8 , 9 , 11,18, 21, 24-31,38,53,44</p>

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
	<p>регламентів</p> <p>2. Собівартість виробленої і реалізованої продукції</p> <p>Практичне заняття 3, 4.</p> <p>Дослідження складу витрат за даними аналітичного обліку конкретного підприємства.</p> <p>1. Особливості складу витрат в різних галузях економіки</p> <p>2. Дослідження складу витрат за даними аналітичного обліку конкретного підприємства</p>	<p>чинних регламентів</p> <p>2. Собівартість виробленої і реалізованої продукції</p> <p>3. Особливості складу витрат в різних галузях економіки</p> <p>2.1. Виконання завдань для самостійної роботи та тестів (Робочий зошит з дисципліни (2019р.)</p>	
<p>Тема 3.</p> <p>Класифікація поведінки витрат</p> <p>Лекція 2.</p> <p>Класифікація поведінки витрат</p> <p>1. Мета класифікації витрат</p> <p>2. “Різні витрати для різних цілей”¹⁴</p>	<p>Практичне заняття 5.</p> <p>Класифікація витрат та поведінки витрат</p> <p>1. Мета класифікації витрат</p> <p>2. “Різні витрати для різних цілей”</p> <p>Практичне заняття 6. Побудова моделей поведінки витрат</p> <p>1. Моделі поведінки витрат</p> <p>2. Визначення функції витрат</p>	<p>Виконання завдань для самостійної роботи та тестів, перебачених у Робочому зошиті з дисципліни (2019р.)</p>	<p>1-5, 6, 12, 21, 22, 23, 37, 39, 42-44</p>
<p>Тема 4. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості</p> <p>Лекція 3. Методи обліку витрат і калькулювання собівартості</p> <p>1. Мета і сутність калькулювання витрат</p> <p>2. Особливості обліку і розподіл непрямих витрат</p> <p>3. Калькулювання за замовленнями</p> <p>4. Калькулювання за процесами</p>	<p>Практичне заняття 7.</p> <p>Обґрунтування методу обліку та калькулювання собівартості</p> <p>1. Мета і сутність калькулювання витрат</p> <p>2. Особливості обліку і розподіл непрямих витрат</p> <p>Практичне заняття 8.</p> <p>Калькулювання собівартості виготовленої продукції</p> <p>1. Калькулювання за замовленнями</p> <p>2. Калькулювання за процесами</p>	<p>Виконання завдань для самостійної роботи та тестів, перебачених у Робочому зошиті з дисципліни (2019р.)</p>	<p>1-6, 35, 40, 44</p>
<p>Тема 5. Облік і калькулювання за</p>	<p>Практичне заняття 9. Облік і калькулювання за повними</p>	<p>Виконання завдань для самостійної</p>	<p>1-6, 35, 40, 44</p>

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
<p>повними витратами Лекція 4. Облік і калькулювання за повними витратами 1. Класифікація сучасних систем калькулювання 2. Сутність та практичне застосування системи калькулювання повних витрат</p> <p>Тема 6. Система обліку і калькулювання за</p>	<p>витратами 1. Класифікація сучасних систем калькулювання 2. Облік і розподіл непрямих витрат</p> <p>Практичне заняття 10 Сутність та практичне застосування системи калькулювання повних витрат. 1. Калькулювання за замовленнями та процесами. 2. Калькулювання еквівалентних одиниць.</p>	<p>роботи та тестів, передбачених у Робочому зошиті з дисципліни (2019р.)</p>	
<p>неповними (змінними) витратами Лекція 5. Система обліку і калькулювання за неповними (змінними) витратами 1. Особливості системи обліку і калькулювання за неповними витратами 2. Сутність простого та розвинутого директ-костингу 3. Сутність та практичне застосування системи калькулювання неповних витрат</p>	<p>Практичне заняття 11. Особливості системи обліку і калькулювання за неповними витратами 1. Особливості системи обліку і калькулювання за неповними витратами 2. Сутність та практичне застосування системи калькулювання неповних витрат Практичне заняття 12. Система директ-костинг 1. Сутність простого директ-костингу 2. Розвинутий директ-костинг</p>	<p>Виконання завдань для самостійної роботи та тестів, передбачених у Робочому зошиті з дисципліни (2019р.)</p>	<p>1.3-5, 37, 41-44</p>

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
<p>Тема 7. Система обліку і калькулювання за нормативними витратами. Нормативний метод як засіб оперативного управління</p>	<p>Практичне заняття 13. Особливості системи обліку і калькулювання за нормативними витратами</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і можливості нормативного обліку 2. Організація обліку відхилень від норм 3. Складання нормативної калькуляції 4. Порівняльна характеристика нормативного методу і системи стандарт – кост <p>Практичне заняття 14. Методика аналізу відхилень</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз відхилень 2. Моделі дослідження відхилень 3. Облік відхилень від стандартних витрат в різних системах калькулювання 	<p>1.1 Опрацювання питань :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність і можливості нормативного обліку 2. Організація обліку відхилень від норм 3. Складання нормативної калькуляції 4. Порівняльна характеристика нормативного методу і системи стандарт – кост 5. Аналіз відхилень 6. Моделі дослідження відхилень 7. Облік відхилень від стандартних витрат в різних системах калькулювання <p>2.1 Виконання завдань та тестів, передбачених у Робочому зошиті з дисципліни (2019р.)</p>	<p>1,2-5, 6-8,41, 35, 44</p>
<p>Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку</p> <p>Лекція 6 Мета та методи аналізу взаємозв'язку “витрати – обсяг – прибуток”</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета аналізу взаємозв'язку “витрати – обсяг – прибуток” 2. Методи аналізу 	<p>Практичне заняття 15. Аналіз взаємозв'язку “витрати – обсяг – прибуток”</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні засади В-О-П-аналізу 2. Особливості аналізу в умовах багатопрофільного виробництва <p>Практичне заняття 16. Аналіз чутливості прибутку до зміни факторів діяльності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методика аналізу чутливості прибутку до зміни факторів діяльності 2. Припущення, покладені в основу ВОП-аналізу 	<p>Виконання завдань для самостійної роботи та тестів, передбачених у Робочому зошиті з дисципліни (2019р.)</p>	<p>1-8,37, 41,48, Е 9, 13,</p>

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
взаємозв'язку “витрати – обсяг – прибуток” 3. Особливості аналізу в умовах багатопрофільного виробництва	Практичне заняття 17 1 Особливості застосування аналізу взаємозв'язку “витрати – обсяг – прибуток” в різних галузях господарювання 1. Застосування «В-О-П-аналізу» у торгівлі. 2. Застосування «В-О-П-аналізу» у сфері послуг		
Тема 9. Аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень Лекція 7 Характеристика інформації системи управлінського обліку 1. Якісні характеристики інформації, що використовується для прийняття управлінських рішень 2. Поняття, призначення, зміст та вимоги до управлінської звітності 3. Поняття про диференціальний аналіз	Практичне заняття 18. Підготовка внутрішньої управлінської звітності 1. Якісні характеристики інформації, що використовується для прийняття управлінських рішень 2. Підготовка внутрішньої управлінської звітності 3. Поняття, призначення, зміст та вимоги до управлінської звітності Практичне заняття 19 Управлінський облік у прийнятті управлінських рішень у типових ситуаціях 1. Процес прийняття рішень і релевантність інформації 2. Аналіз варіантів альтернативних рішень . 3. Методика проведення диференціального аналізу Практичне заняття 20 1. Інформаційне забезпечення управління процесом оптимізації витрат 2. Види існуючих обмежень. Практичне заняття 21. Обґрунтування рішень стосовно запасів 1. Поняття про економічний розмір замовлення. 2. Застосування методики ABC-аналізу щодо запасів 1. Практичне заняття 22. Управлінський облік для	Виконання завдань для самостійної роботи та тестів, передбачених у Робочому зошиті з дисципліни (2019р.)	1-5, 8, 10 - 13, 41-43, Е4,5,10,11, 12,44

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
	<p>обґрунтування цінових рішень. 1. Типи ринку та ціноутворення. 2. Економічна модель ціноутворення. 3. Ціноутворення на основі витрат, вартості часу та матеріалів</p> <p>Практичне заняття 23 Прийняття рішень в умовах невизначеності 1. Ймовірність та очікувані витрати. 2. Максимізація максимальних результатів. 2. Максимізація мінімальних результатів. 3. Мінімізація максимального жалю.</p>		
<p>Тема 10. Бюджетне планування і контроль Лекція 8. Сутність бюджетування та зміст бюджетів . 1. Сутність бюджетування його організація 2. Методика їх складання та взаємоузгодження бюджетів</p>	<p>Практичне заняття 24 Підготовка бюджетів 1. Сутність бюджетування та його організація 2. Методика їх складання та взаємоузгодження бюджетів</p> <p>Практичне заняття 25 Контроль виконання бюджетів та аналіз відхилень 1. Поняття про відхилення та їх контроль. 2. Підготовка гучкого бюджету 3. Методика підготовки Звіту про виконання бюджету</p>	<p>Виконання завдань для самостійної роботи та тестів, перебачених у Робочому зошиті з дисципліни (2019р)</p>	<p>1-5,9, 39, 44; E5,6-8, 12, 17,</p>
<p>Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності Лекція 9. Облік і контроль за центрами відповідальності 1. Концепція центрів та обліку відповідальності. 2. Оцінка діяльності</p>	<p>Практичне заняття 26. Облік і контроль за центрами відповідальності 1. Концепція центрів та обліку відповідальності. 2. Облік і контроль за центрами відповідальності</p> <p>Практичне заняття 27. Трансфертне ціноутворення 1. Оцінка діяльності центрів відповідальності 2. Трансфертне ціноутворення</p>	<p>Виконання завдань для самостійної роботи та тестів, перебачених у Робочому зошиті з дисципліни (2019 р).</p>	<p>1-5,15-20, E5,8, 12, 17,</p>

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Завдання самостійної роботи у розрізі тем	Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком)
центрів відповідальності			

Розділ 5. Система поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль. Поточна успішність студентів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюються за допомогою національної шкали оцінок.

Оцінювання знань студентів при виконанні поточних модульних робіт (поточний модульний контроль) здійснюється за 100-бальною шкалою. Загальна оцінка за поточний модульний контроль визначається як середньоарифметична за формулою:

$$(M_1 + M_2) / 2, \quad (1)$$

де M_1, M_2 – модуль 1, модуль 2.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається за середньозваженою оцінкою, виходячи із загальної оцінки за поточний модульний контроль і оцінки за здачу екзамену. Оцінювання знань студентів при здачі екзамену здійснюється за 100-бальною шкалою.

Розрахунок загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни проводиться за формулою

$$M \times 0,6 + E \times 0,4 \quad (2)$$

де M – загальна оцінка за поточний модульний контроль;

E – оцінка за екзамен;

0,6 і 0,4 – коефіцієнти співвідношення балів за поточну успішність і здачу екзамену, тобто максимальна оцінка за поточну успішність не може перевищувати 60 балів, а за здачу екзамену – 40 балів.

З метою мотивації студентів до активного та якісного виконання усіх видів навчальної роботи протягом семестру до загальної підсумкової оцінки можуть бути додані бали у розмірі до 10% від загальної підсумкової оцінки за умови виконання ними всіх видів навчальної роботи, які передбачені робочим навчальним планом підготовки студентів і робочою програмою з навчальної дисципліни незалежно від результатів виконання.

Застосування та конкретне значення коефіцієнту мотивації пізнавальної діяльності студентів визначається науково-педагогічним працівником кафедри, враховуючи активність студента при вивченні навчальної дисципліни (відвідування навчальних занять, виконання видів навчальної діяльності, виконання поточних модульних робіт, участь у науково-дослідній роботі).

Таблиця 4. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Управлінський облік»

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	А	Відмінно Дуже добре
82-89	В	
74-81	С	Добре

64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Студенти можуть також отримати додаткову кількість балів за участь у науково-дослідній та навчально-методичній роботі кафедри

Таблиця 5. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Управлінський облік»

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	1. Участь у предметній внутрішньоуніверситетській олімпіаді	10
	2. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності	1–15
	3. Написання і захист наукового реферату з визначеної проблеми	0–4
2. Науково-дослідна	1. Активна участь у роботі наукового гуртка (підготовка матеріалів для наукової дискусії, аналітичний огляд фахових джерел, підготовка проблемного повідомлення, підготовка доповіді тощо)	5–20
	2. Участь у конкурсах наукових студентських робіт за проблематикою навчальної дисципліни	5–15
	3. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	5–15
	4. Підготовка публікації в науковому виданні	20

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів.

Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Розділ 6. Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу

При вивченні навчальної дисципліни використовується:

1. - Загальне програмне забезпечення: пакет програмних продуктів Microsoft Office (Word, PowerPoint, Excel); мережеві сервіси Google.

2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни:

–«Управлінський облік» для студентів спеціальності 071 „Облік і оподаткування” [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1431>

–Аудіо-відео консультація з дисципліни «Управлінський облік».

Розділ 7. Рекомендовані джерела інформації

ОСНОВНІ

1. Голов С.Ф. Управлінський облік: Підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2018. – 400с .
2. Глобальні принципи управлінського обліку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.help/article/globalni-principi-upravlinskogo-obliku/>
3. Карпенко О.В. Управлінський облік [текст]: навч.посіб.//О.В.Карпенко, Д.В.Карпенко – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 296 с.
4. Карпенко О.В.Управлінський облік [Електронний ресурс]:дистанційний курс для студентів спеціальності 071 „Облік і оподаткування” / О.В. Карпенко – Полтава : ПУЕТ, 2020 – Режим доступу : <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1431>
5. Нападовська Л.В. Управлінський облік: Підручник / Л.В. Нападовська – 2-ге вид., доопрац. та доп. – Київ. нац. торг. екон. ун-т, 2010. – 648 с

ДОДАТКОВІ

6. Дерій В.А. Витрати і доходи підприємств у системі обліку та контролю: монографія. – Тернопіль: ТНЕУ, Економічна думка», 2009. – 272 с.
7. Карпенко О.В. Інституційний підхід до розвитку управлінського обліку// О.В. Карпенко, Д.В.Головіна , В.С. Муковіз // Науковий вісник ПУЕТ,серія Економічні науки, 2018 – №3 – С.9-15
8. Карпенко О.В.Управлінський облік: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитно-модульною системою організації навчального процесу / О. В. Карпенко. – Електрон. дані. – Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. – 295 с.
9. Карпенко О. В.Управлінський облік: ділова гра / О. В. Карпенко. – Полтава : ПУЕТ, 2012. – 13 с.
10. Карпенко О. В. Внутренняя отчетность предприятия: современные векторы / О. В. Карпенко, Д. В. Карпенко // 11-th International scientific conference of young scientists „The economy of bulgaria and the european union: competitiveness and innovations, 15 December 2015. – София: Издателство на ВУЗФ «Св. Григорий Богослов», 2015. – С. 168–176.
11. Карпенко О. В. Обліково-аналітичне забезпечення управління трудовими ресурсами / О.В. Карпенко // Проблеми і перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки: монографія / [колектив авторів]; за заг. ред. проф. Вериги Ю.А., доц. Ночовної Ю.О. – Полтава: ПУЕТ, 2014. – 333 с. – С. 203–210.
12. Карпенко О.В. Тренажери як ефективний засіб навчання управлінському обліку/ О.В. Карпенко // Якість вищої освіти: сучасні тенденції та перспективи розвитку освітньої діяльності вищого навчального закладу: матеріали ХІ Міжнародної науково-методичної конференції (м. Полтава, 18-19 лютого 2016 року). – Полтава: ПУЕТ, 2016. – 415 с. – С. 147-150.
13. Карпенко О.В. Нові підходи до змісту професійної підготовки бухгалтера / О.В. Карпенко // Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської професії в Україні : матеріали засідання Круглого столу, (м. Полтава, ПУЕТ, 19 травня 2016 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2016. – 160 с. – С.73-78.
14. Карпенко О.В. Облік і аудит в управлінні собівартістю продукції / О.В. Карпенко, О.В. Сєрба // Проблеми та перспективи розвитку бухгалтерської професії в Україні : матеріали засідання Круглого столу, (м. Полтава, ПУЕТ, 19 травня 2016 р.). – Полтава : ПУЕТ, 2016. – 160 с. – С.125-128.

15. Карпенко О. В. Прояви закономірностей розвитку управлінського обліку в Україні / О. В. Карпенко // Організаційно-методичні аспекти удосконалення управлінського обліку суб'єктів господарювання: звіт з науково-дослідної теми [номер державної реєстрації 0109U006955] / О. В. Карпенко, Г. О. Соболев [та ін.]. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2016. – 355 с. – С. 11-28.
16. Карпенко О.В. Зміни векторів інформаційних запитів користувачів облікової інформації / О.В. Карпенко // Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні [Текст] : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. (м. Ірпінь, 22 лютого 2017 року) / Ірпінь: Видавництво Університету ДФС України, 2017. – 195 с. – 144-147.
17. Карпенко О.В. Розвиток управлінського обліку у сфері готельного господарства/ О.В. Карпенко, В.Д. Карпенко // Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: проблеми теорії та практики: збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 11–12 травня 2017 року). – Полтава: ПУЕТ, 2017. – 219 с. – С. 142-146.
18. Карпенко О.В. Управленческий учет в азербайджанском бизнесе / О.В. Карпенко, Э. Эхрам огли Микайлов // Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: проблеми теорії та практики: збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 11–12 травня 2017 року). – Полтава: ПУЕТ, 2017. – 219 с. – С. 146-149.
19. Карпенко Є.А. Бухгалтерський облік у системі процесно-орієнтованого управління підприємством / Є.А. Карпенко / Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». – Полтава: ПУЕТ, 2012. – № 1 (52). – С. 271-275.
Режим доступу <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/3031>
20. Карпенко Є.А. Обліково-аналітичне забезпечення процесно-орієнтованого управління / Є.А. Карпенко // Управління розвитком соціально-економічних систем у новій економіці : монографія / [колектив авторів] ; за заг. ред. Л.М. Шимановської-Діанич. – Полтава : ПУЕТ, 2015. – 358 с. - С.229-235. Режим доступу <http://www.lib.uccu.org.ua/>
21. Куцик П. О. Управлінський облік операційної діяльності підприємств оптової торгівлі : монографія / П. О. Куцик, В. І. Бачинський, О. А. Полянська [за заг. ред. П. О. Куцика]. – Львів : Видавництво “Растр-7”, 2015. – 312 с
22. Куцик П. О. Management control and modern decentralized technologies- Baltic Journal of Economic Studies, 2020.
23. Лишиленко О.В. Бухгалтерський управлінський облік: Навчальний посібник. – К.: Вид-во «Центр навчальної літератури», 2004. – 254 с.
24. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку фінансових витрат: Наказ Міністерства фінансів України від 01.11.2010 р. № 1300 [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=293635&cat_id=293536
25. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=293629
26. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку нематеріальних активів: Наказ Міністерства фінансів України від 16.11.2009 № 1327 [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=233413
27. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку фінансових витрат: Наказ Міністерства фінансів України від 01.11.2010 р. № 1300 [Електронний ресурс]. – Режим доступу http://195.78.68.18/minfin/control/uk/publish/article?art_id=293635&cat_id=293536
28. Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств: Ннаказ Мінагрополітики України

від 18.05.01 р. №132 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.uazakon.com/big/text1528/pg1.htm>.

29. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті: Наказ Міністерства транспорту України від 05.02.2001 р. № 65 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://golovbukh.ua/regulations/1521/8202/8203/461972/>.

30. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт: наказ Мінрегіонбуду № 573 від 31.12.2010 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://i.factor.ua/ukr/law/>.

31. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) у промисловості: Наказ Міністерства промислової політики від 09.07.2007 р. № 373 [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/oneregulations/1932>

32. Пилипенко А.А. Формування обліково-аналітичного забезпечення управління витратами підприємств та об'єднань : монографія /А.А. Пилипенко - Х.: Вид. ХНЕУ, 2011. – 344 с

33. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку // База даних інформаційно-правової системи «ЛІГА». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.liga.net>.

34. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

35. Огійчук М.Ф. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник / за ред. М. Ф. Огійчука. – 6-е вид., переробл. і доповн. – К.: Алерта, 2011. – 1042с.

36. Прохар Н.В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: монографія/ Н.В. Прохар, Ю.О.Ночовна. – Полтава:ПУЕТ, 2012. – 257 с.

37. Реслер М.В. Облік витрат та доходів операційної діяльності: монографія / М.В. Реслер. – Мукачево: Карпат. вежа, 2009. – 205с.

38. Редченко К. І. Управління бізнес-процесами підприємств роздрібною торгівлі : [монографія] / Гелей Л. О., Редченко К. І. – Львів : СПОЛОМ, 2015. – 224 с. – 13,0 друк. Ар

39. Соболь Г. О. Бюджетування на основі калькулювання неповної собівартості як інструмент контролю / Г. О. Соболь // Організаційно-методичні аспекти удосконалення управлінського обліку суб'єктів господарювання: звіт з науково-дослідної теми [номер державної реєстрації 0109U006955] / О. В. Карпенко, Г. О. Соболь [та ін.]. – Полтава: РВВ ПУЕТ, 2016. – 355 с. – С. 139–149. + [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/5824>

40. Сердюк В.Н.Управленческий учет: Учебное пособие.- 2-е изд.,изм. И доп.- Донецк : Норд-Прес, 2009. – 407 с.

41. Фаріон І.Д.Управлінський облік [текст] : підруч./ [І.Д.Фаріон,Т.М.Писаренко].- К.:Центр учбової літератури, 2012. – 792 с. 18

42. Фомина О.В. Управлінський облік у торгівлі : монографія / О.В. Фомина. – Київ : Київ. Нац.торг. – екон. ун-т, 2016. – 468 с

43. Фостер Дж., Хорнгрен Ч. Бухгалтерский учет: управленческий аспект. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 415 с.

44. Управлінський облік [Електронний ресурс]: дистанційний курс для студентів напряму підготовки 071 „Облік і оподаткування” / О.В. Карпенко – Полтава : ПУЕТ, 2020 – Режим доступу : <http://vns.puet.edu.ua/course/view.php?id=444>

Е-ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. Режим доступу: <http://minjust.gov.ua/ua>.
3. Правова система НАУ (база нормативно-правових документів) <http://www.nau.kiev.ua>.
4. Репозитарій ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі». Режим

доступу: <http://dspace.puet.edu.ua/?locale=uk>.

5. Сайт CIPA: CIPA.org.ua
6. Сайт, присвячений сучасним управлінським технологіям : <http://www.superfactory.com.ua>
7. Сайт інституту фінансових бухгалтерів (аналітиків) Великобританії: <http://www.ifa.org.uk>
8. Сайт Американського інституту сертифікованих присяжних бухгалтерів: <http://www.aicpa.org/index.htm>
9. Сайт Інституту сертифікованих управлінських бухгалтерів: <http://www.cmaonline.org>
10. Сайт NAA: <http://www.imanet.org>
11. Сайт IMA: <http://www.imanet.org>
12. SMA 1B «Objectives of Management Accounting» (1982) [Electronic resource]. —Mode of access : <http://www.imanet.org>. — Title from display
13. Електронний репозитарій ПУЕТ <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/2767>.
14. Журнал «Науковий вісник ПУЕТ» <http://puet.edu.ua/uk/zhurnal-naukoviy-visnik>.
15. Офіційний сайт Верховної Ради України – <http://portal.rada.gov.ua>.
16. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – <http://kmu.gov.ua>.
17. Професійна юридична система Мега-НАУ (база нормативно-правових документів) –<http://www.nau.kiev.ua>.